

AD LECTOREM OPERIS HUIJUS
HISTORICI.

PLenus ades rerum, gentis sua facta Bohœmæ
Fastidis, nihil hîc, lector, inesse putas.
Deciperis, credas: quandoque saturrimus escas
Chari dum libat, mandit amore sui.
Historiam hanc liba, quantum vel opinio fallat
Si nescis, disces hæc relegendo famens.
Si terram terris confers & quæque quibusvis:
Aut similis, si non Bœmia major erit.
Quis fit honos dulcis Patriæ, quæ gloria rerum
Si cano Bœmus ego, materia exuperat.
Verum hoc, lector, opus libando perlege sensim
Si sapiet, rectè est: sin minus, æger abi.

J. à Braitenberg Præp. Prag.

IN HISTORIÆ BOHEMICÆ AB HAGECO SACER-
DOTE PATRIA SCRIPTÆ, ET SANDELIO GERMANICA
LINGUA TRANSLATÆ, COMMEN-
DATIONEM.

SI quid temporibus nostris, tantisque ruinis
Et longis tenebris potuit Respublica tota
Christiadum expetere, ut gestas res nosceret omnes,
Disceret & gentes simul arma virumque Bohæmum,
Hactenus ignotum, & tellus quæ nobilis illa
In se contineat longè, Sandelius unus
Insigni libro præstat magnoque labore.
Historie varia, tum docta volumina passim
Obvia, vel patriæ quia scripserit incola terra,
Aut regionis amans, aut quid mirabile vidit,
Aut benefacta colit, vel querit habere favorem,
Sive audita refert, vel colligit optima quævis,
Sique quid est aliud, cur quis monumenta coronet
Talia, cuncta simul præstat Sandelius idem.
Insignem ante alios HAIECUS is ipse laborem
Sustinuit, magnumque suis lectoribus usum
Præbuit, & Patriæ laudes, & fortia facta.
At quis difficilem scitu, linguamque paternam
Longè aliam à nostra, capiet, leget, observabit,
Magna licet, præclara licet, liber offerat ille?
Velamen nobis aperit SANDELIUS idem.
Hic primos ortus prima incunabula Regni,

*Sylvestresque homines Czechi à Ducis ore jubentis
 Dependere, locis sua fundamenta locare
 Post Idola DEO servire altaria circum
 Ponere, bella Ducum gentisque insignia facta,
 Et miracula DEI, data plurima commoda terra
 Aspicias, miror si non mirabere lector.
 Hac ego qui quondam chara Regionis alumnus
 Gratus & usque memor laudum quoque præco suarum
 Præcinui, voto tu lector amice sequere.
 Et Regi & Regno & bona quæque precare colonis.*

M. Valentinus Leuchtius à Falkenberg,
 Prothonotarius Apostolicus, Francofurti
 ad S. Bartholomæum Canonicus & Theo-
 logus ordinarius, &c.

**IN CHRONICON HAGECIANUM
 EX BOHEMICO IN GERMANICUM IDIOMA
 CONVERSUM à JOHANNE SANDELIO.**

Aneas tenuem congescit SYLVIUS olim
 Bojemæ librum de gentis origine & actis,
 Quanto vir potuit studio peregrinus, & harum
 Non satis expertus rerum: nihilominus inde
 Haud tenuem peperit sibi famam, nec breve nomen.
 Illum *Dubravius* sequitur longo intervallo
 Temporis Olmutii Præsul, textitque volumen
 Conatu insigni, sed cui non ordinem inesse
 Nec lucem dicas, consperso errore frequenti.
 Hunc pariter sua laus mansit tamen hæcenus: At nunc
 Ecce opus *Hagecii* præclarum prodit, & auras
 Vitales carpit, *Sandelius* ore locutum
 Bojemo quod Teutonicum convertit in usum.
 Herclè opus egregium, magni longique laboris,
 Quodque suis dulcem persæpè autoribus altâ
 Eripuit requiem nocte, optatumque soporem.
 Cedite vos alii: sicut splendore corusco
 Exiguas passim stellas Phœbe aurea vincit,
 Sic vos *Hagecius* solido & sermone fideli:
 Multa equidem tanto debes *Boiemia* civi
 Qui te, resque tuas per plurima sæcula gestas,
 Ut fors cunque tulit varia ac mutabilis, unus
 Continuâ serie descripsit, & ordine pulcro.
 Quin prope Lethæo qui te sub flumine mersam
 Eripuit tenebris, & luci reddidit almæ.
 At tibi non tantum tua debet Natio multa

*Sandeli, sed multa simul Germania debet
Participem reddis quam tanti muneris ultrò
Sedulitate tua, precium non vile laborum
Laturus, meriti si ullius gratia stabit.*

*Hieronymus Arconatus Leorinus, S. C. Mti.
à Secretis bellicis Praga tumultuario studio
scripsit 8. Junii 1596.*

IN HISTORIAM WENCESLAI HAGEK
BOHEMICAM,
à JOHANNE SANDELIO GERMANICE
REDDITAM.

QUAE prius adideras Gentis monumenta Bohæmæ,
Author in Historia Svarvis HAGECE tua.
Nunc ea Teutonico translata fideliter ore,
SANDELIUS laudes jusfit habere suas.
Digna quidem linguas, quæ versa legantur in omnes
Atque Bohæmorum nomen ad astra vebant.
Ardua facta decent volucris præconia fama,
Virtutemque Comes gloria certa manet.
Hos age translatos lector studiose labores,
In tua jam facili commoda mente refer.
Hinc poteris rerum varios ediscere casus.
Hinc Virtutis opes, hinc fera bella virum.
Quæ neque tempus edax, nec iners abolere Vetustas
Sed neque longa dies subticuisse potest.

Johanes Stammius à Wlczinecz, Illustris. & Re-
verendis. Principis D. D. Archiepiscopi
Pragensis Secretarius.

*Pro Historia Bohemica Germanicè edita
ab Iohann. Sandelio, &c.*

PRISCA BOHEMORUM multis incognita virtus
Bellaque victrici plurima gesta manu,
Teutonibus gentem invisam fecere colonis:
Linguas hic nimirum moris & error erat.
Eximit hunc scrupum vitioque medetur utrique
SANDELIUS, versa Cziechiadum historia,
Quæ scripta HAGECIO solis autore BOHEMIS
TEVTONICO poterit nunc quoque in orbe legi.
Utraque SANDELIO gens præmia debet, utramque
Quòd propiore unit cognitione sui.

*Geor. Carolides à Carlsberga,
11. Junii. an. 96. f.*

IN HISTORIAM BOHEMICAM HAGECII
à JOANNE SANDELIO Germanicè
versam.

Illustres Anima Regumque Ducumque, sepultas
Quas tenuit cœcis longa dies tenebris,
Quarum facta olim admirata Bobemica, quarum
Nomina perpetuum, par fuit, esse super,
Debent multa quidem (fateor) tibi, quòd tua luci,
HAGECI, ereptas dextera restituat:
Debet multa etiam tibi Patria, præter at illam
Nulla alia, hoc solum lingua Bohêma facit.
SANDELIO sed plura suo, qui singula passim
Exempla, & gentis resque decusque tua
Germano expresit tam bellè idiomate, ut illum,
A vero vixdum Theutone nosse queas.
Fallor? an & vestros luci asserit ille labores?
Tuque tuum ex isto nomine nomen babes?
O magnum verè Scriptorem vivere per quem
Scriptores alios, & superesse datur.

Arnoldus Helius Medioburgensis Fland.

IN CHRONICON HAGECIANUM,

per
JOHANNEM SANDELIUM
Germanicè redditum.

Quantis se attulerit Bojemica gloria rebus,
Primaque quæ fuerit gens, quæ his confederit arvis,
Quis status antiquo Regno, quæ tempora rerum,
Qui Reges fuerint, si quis cognoscere gaudet,
Hos legat annaleis, modo quos SANDELIUS ore
Teutonico, summa cum dexteritate retexit,
Vobis nempe studet prodesse nepotibus, ut sic
Posteritas etiam veteris vestigia Regni,
Quos tulerint Proavi pro Relligione tumultus,
Fortiter acta simul Veterum, atque asperrima bella
Noscat, quæis toto certatum est corpore Regni,
(Horrendum, nec vana fides) quos funera fundi
Viderit, ingentes & desolarier agros,
Noster Avus, rursus & rebus succurrere fessis,
SYLVIUS hæc primum cecinit Latio ore: Bohemo
Post ea dixit HAGEK: eadem SANDELIUS offert
Teutonico sermone, sui monumenta relinquens.
Dignus laude vir est, feros quicumque nepotes
Erudit Historiis: manet is celeberrimus: & non
Illius ulla teret laudatum oblivio nomen.

Johannes Knöringer Cadanensis.

Dom